

УДК 330.341.1

Артеменко Л. П., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту
Національного технічного університету України «КПІ» (Україна)

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІННОВАЦІЙНО-АКТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Стаття присвячена формуванню конкурентоспроможності інноваційно-активних підприємств. В статті розкрито особливі характеристики, можливості та загрози, чинники, що негативно впливають на розвиток, напрями активізації інноваційно-активних підприємств, Досліджено сутність та ієрархічні рівні інноваційної конкурентоспроможності (міні-, мікро-, мезо-, макро- рівнях). Інноваційна конкурентоспроможність детермінована сукупністю зовнішніх і внутрішніх чинників, в числі яких первинними є моделі організації інноваційної діяльності, вибір яких залежить від рівня розвитку і використання складових інноваційного потенціалу. Розроблена методика оцінки інноваційної конкурентоспроможності, що дозволяє кількісно і якісно оцінити рівень інноваційного розвитку, розробити рекомендації з метою підвищення ефективності структурних змін та активізації інноваційної діяльності. Формування та оцінка інноваційної конкурентоспроможності дає можливість виявити сильні і слабкі сторони в розвитку інноваційної діяльності країни, регіону, галузі або підприємства.

Ключові слова: інноваційно-активні підприємства, конкурентоспроможність, інноваційна діяльність.

Табл. 2, літ. 11.

Артеменко Л. П.

ФОРМИРОВАНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ИННОВАЦИОННО-АКТИВНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Статья посвящена формированию конкурентоспособности инновационно-активных предприятий. В статье раскрыты особенные характеристики, возможности и угрозы, факторы, которые негативно влияют на развитие, направления активизации инновационно-активных предприятий, Исследовано сущность и иерархические уровни инновационной конкурентоспособности (мини-, микро-, мезо-, макро-уровнях). Инновационная конкурентоспособность определена совокупностью внешних и внутренних факторов, в числе которых первичными являются модели организации инновационной деятельности, выбор которых зависит от уровня развития и использования составляющих инновационного потенциала. Разработанная методика оценки инновационной конкурентоспособности позволяет количественно и качественно оценить уровень инновационного развития, разработать рекомендации с целью повышения эффективности структурных изменений и активизации инновационной деятельности. Формирование и оценка инновационной конкурентоспособности дает возможность обнаружить сильные и слабые стороны в развитии инновационной деятельности страны, региона, отрасли или предприятия.

Ключевые слова: инновационно-активные предприятия, конкурентоспособность, инновационная деятельность.

Artemenko L. P.

FORMING TO THE COMPETITIVENESS INNOVATIVE ACTIVE ENTERPRISES

The article is devoted forming of competitiveness innovative active enterprises. The special descriptions, possibilities and threats, factors, which negatively influence on development, directions activation innovative of active enterprises, are exposed in the article. Essence and hierarchical levels of innovative competitiveness are investigated (mini-, mikro-, mezo-, makro- levels). An innovative competitiveness is certain the aggregate of external and internal factors, in the number of which primary are models organizations of innovative activity, the choice of which depends on the level of development and use of constituents of innovative potential. The developed method of estimation of innovative competitiveness allows quantity and high-quality to estimate the level of innovative development, develop recommendations with the purpose of increase of efficiency of structural changes and activation of innovative activity. Forming and estimation of innovative competitiveness enables to find out strong and weak parties in development of innovative activity of country, region, industry or enterprise.

Keywords: innovative active enterprises, competitiveness, innovative activity.

Постановка проблеми. Для ефективного функціонування підприємства в ринкових умовах необхідне забезпечення його конкурентоспроможності. Підприємство має сформулювати стійку конкурентну позицію на ринку, порівняно з виробниками аналогічної продукції, не лише в короткостроковому періоді, а й довгостроковому. Для досягнення цієї мети промислове підприємство

має володіти сукупністю ресурсів, можливостей, компетенцій та резервів, тобто в процесі стратегічного управління підприємством має бути сформованим стратегічний потенціал. В мінливих умовах зовнішнього середовища відбуваються кардинальні зміни в світовій економіці, які пов'язані з формуванням інноваційного шляху розвитку. Необхідними вимогами переходу з одного стану в інший є здійснення інноваційних перетворень, бажання та можливості займатися інноваційною діяльністю, створення інноваційно-активних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблем інноваційного розвитку, управління інноваційно-активними знаходять відображення в роботах вітчизняних і закордонних вчених: О.І. Амоша, Л. Гохберг, В.А. Павлова, В.І. Винокуров, Л.Е. Мінделі, Лазаренко Ю.О., Логвиненко Є.І., М.А. Йохна, А. Фатхутдінов, Єпіфанова І.Ю., Андрюшко А. К., А.М. Турило та ін.

Виділення невирішеної проблеми. В умовах економічної модернізації і націленості на інноваційний розвиток важливим є вибір напрямів структурних перетворень національної і регіональної економік, що пропонується зробити на основі факторного аналізу інноваційної конкурентоспроможності господарюючого суб'єкта. Сучасні тенденції становлення постіндустріальної економіки характеризуються: активізацією інноваційної діяльності господарюючих суб'єктів на всіх рівнях ієрархії, підвищенням значущості становлення національної і регіональної інноваційних систем, пошуком і розробкою ефективної інноваційної інфраструктури, що найбільш відповідає зовнішнім і внутрішнім умовам розвитку інноваційного середовища. Подібні зміни економічних відносин супроводжуються структурними перетвореннями, які необхідні в умовах націленості на інноваційний розвиток і формування соціально-орієнтованого суспільства. Актуальним питанням є визначення перспективних характеристик інноваційно-активного підприємства, зокрема основну увагу приділити конкурентоспроможності, який є ефективним інструментом максимізації перспектив та подолання складнощів, забезпечення стійкості, інноваційного розвитку та підвищення конкурентних переваг.

Мета наукової статті. Метою даного дослідження є вивчення особливостей і розроблення напрямів формування конкурентоспроможності інноваційно-активного підприємства.

Результати дослідження. В нестабільних ринкових умовах більшість підприємств, що займаються впровадженням нововведень є інноваційно-активними. Так як у Законі України «Про інноваційну діяльність» не розкрито трактування дефініції «інноваційно-активне підприємство». На думку С. В. Мочерного інноваційно-активні підприємства – це підприємства, які витрачали кошти на інноваційну діяльність та які реалізовували інноваційну продукцію протягом останніх трьох років [1, с. 655]. Разом з тим, у російській статистиці інновацій усталеним є визначення інноваційно-активних організацій як «організацій, що здійснюють розробку і впровадження нових чи удосконалених продуктів, технологічних процесів та інші види інноваційної діяльності» [2, с. 45]. На думку Л. Гохберга та І. Кузнецової інноваційно-активні підприємства — це підприємства, які здійснюють виконання досліджень та розробок; придбання патентних та безпатентних ліцензій; програмних засобів; маркетингові дослідження; виробничі проектно-конструкторські роботи, технологічну підготовку виробництва, пробні виробництва та дослідження, навчання та підготовку персоналу, придбання машин та обладнання для впровадження інновацій [3]. Найбільш вдало визначив вчений В.І. Винокуров: інноваційно-активні – це підприємства, які протягом трьох років мали завершені інновації, тобто нові або значно удосконалені продукти, що впроваджені на ринку, нові або значно удосконалені послуги або методи їх виробництва (передачі), а також вже впроваджені на ринку нові або значно удосконалені виробничі процеси, які впроваджені в практику» [4, с. 18].

Ключовим критерієм розмежування на традиційні та інноваційно-активні виступає характер їх інноваційних перетворень [5]. Так, підприємства, які належать до інноваційного типу, здійснюють фундаментальні та прикладні дослідження; створюють нові або удосконалюють існуючі продукти та технології; використовують у своїй діяльності відповідні ресурси (наукові, технічні, технологічні, фінансові, управлінські, організаційні, економічні, соціальні), правовий захист, комерціалізацію та трансфер технологій, які сприяють стійкості та розвитку організації.

Часто традиційні підприємства не хочуть упроваджувати інновації, адже для переходу на нову технологію потрібно зупинити діюче виробництво, вкласти гроші в придбання устаткування і налагодження нового виробництва, дочекатися, поки воно запрацює і увійде до колишнього робочого ритму. Керівники підприємств дотримуються принципу – навіщо упроваджувати нове, якщо старе приносить хороший дохід. Вони не бачать сенсу поспішати з придбанням нової техніки і технологій, що пояснюється конкуренцією за прибутками і усвідомленням того, що продукція, яка випускається, знаходить свого покупця [6].

Незважаючи на складнощі, що обумовлені новизною та творчим характером, керівникам підприємств необхідно здійснювати заходи щодо розробки, виробництва і удосконалення продукції та технології; розширення масштабів науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР); залучення висококваліфікованих наукових співробітників; удосконалення системи управління, стилю

керівництва та структури підприємства; застосування нових методів комерційної реалізації нововведень. Це дозволить створювати нову інноваційну продукцію, яка буде пристосована до умов сучасного конкурентного середовища. Для того, щоб слідувати інноваційним змінам визначимо відмінні риси інноваційно-активного підприємства (табл. 1).

Інноваційна активність відкриває перед підприємством перспективи та загрози. До перспектив належать: сприяння проведенню досліджень та розробок новаторських ідей, створення нових конкурентоздатних наукових, технічних, технологічних, управлінських, організаційних, економічних, соціальних інновацій та отримання прибутку від їх реалізації. Загрози полягають у тому, що кардинальні зміни в діяльності підприємства вимагають від управлінського апарату розроблення нестандартних організаційних рішень щодо управління науково-дослідними роботами, вдосконалення інноваційних процесів, постійного оновлення виробництва, здійснення трансферу технологій, безперервного навчання та розвитку персоналу, формування сприятливого клімату і культури.

Таблиця 1

Особливі характеристики інноваційно-активного підприємства

Ознаки	Характеристики інноваційно-активного підприємства
1	2
Мета діяльності	Розробка інноваційної продукції (технологій), їх використання у власному виробництві чи продаж іншим суб'єктам підприємництва.
Розвиток підприємства	Проведення науково-дослідних робіт, створення та розповсюдження інновацій, що сприяє розвитку інноваційної діяльності.
Ринок	Ринок - новий та невідомий. Існує великий ризик, що продукція буде незатребуваною та не відповідати смаку і уподобанням споживачів.
Ресурси	Головними є не просто матеріальні, нематеріальні, фінансові та людські ресурси, це також постачальники, споживачі, партнери, конкуренти, інтелектуальні ресурси співробітників: знання та компетенції.
Головна цінність	Людські ресурси, що забезпечують умови конкурентоспроможності і довгострокового розвитку
Фінансове забезпечення	Власні фінансові ресурси підприємства, венчурне фінансування, бюджетне фінансування, кредитування, інвестування, благодійництво, спонсорство.
Організаційна структура	Рухома структура, завдяки чому ідеї, знання, інформація рухаються по всьому підприємству: між відділами, керівниками, співробітниками, споживачами, партнерами і постачальниками. Характерне використання децентралізації, персонал приймає участь в управлінських функціях та прийнятті рішень, поділ на тимчасові команди, проектні групи, використання неформальних правил та процедур. Найбільш поширені матрична та проектна структури управління.
Кадрова складова	Структура персоналу: наукові та науково-технічні кадри, науково-допоміжний і обслуговуючий персонал, виробничий та адміністративно-господарський персонал. Саме наукові співробітники (дослідники, інженери, технологи, конструктори, проєктувальники, та ін.) беруть участь у НДДКР, створенні наукових знань і підготовці наукових результатів до практичного використання [8]. На патентний відділ покладені завдання з підготовки документації, реєстрацією об'єктів інтелектуальної власності, продаж патентів, ліцензій на їх використання стороннім підприємствам. Співробітники – це інвестиції. До них ставляться особливі вимоги – освіченість, досвід практичної роботи у відповідній галузі, знання стадій розробки інноваційного продукту, високий рівень відповідальності, серйозності, креативності, швидка реакція на зміни та пристосованість до нового, схильність до ризику, гнучкість, можливість працювати понаднормово, вміння вирішувати конфліктні ситуації, постійне вдосконалення власних навичок, бажання навчатися новому.
Соціальна складова	Отримання прибутку та ефективності діяльності, також спрямована на впровадження соціальних інновацій, які вирішують соціальні проблеми
Організація праці	Часто застосовується гнучкий графік робочого часу, надаються можливості для творчої роботи поза робочим місцем.
Процес виготовлення продукції	Інноваційний процес орієнтований на пошук, розроблення і впровадження нового, та складається з таких етапів [8]: виникнення ідеї нововведення, дослідження можливостей, формування концепції, НДДКР (фундаментальні та прикладні дослідження; дослідні та конструкторські роботи), дослідження ринку, апробація, доробка, комерціалізація, задоволення суспільних потреб.

Продовження табл.

1	2
Життєвий цикл товару (ЖЦТ)	Стадії життєвого циклу нового товару [9]: розроблення (зародження ідеї, проведення НДДКР для перетворення ідеї на придатний до промислового виготовлення продукт), виведення на ринок (налагодження технологічного процесу, випуск пробної партії та її ринкова апробація, формування стратегії та каналів збуту), зростання (швидке сприйняття нового товару ринком і швидке зростання прибутків, споживачі відкривають для себе новизну й оцінюють її як споживчу вартість), зрілість (уповільнення темпів збуту внаслідок придбання товару більшістю покупців, товар перестає бути новинкою), занепад (різке падіння збуту й зниження прибутків, товар знімають з виробництва).
Науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи	Розглядаються як активи, інвестиції. Управління здійснюється у взаємодії з іншими підрозділами підприємства. НДДКР являються невід'ємною складовою підприємства, що задає напрям його розвитку, визначає стратегію та культуру [7]. На стадії НДДКР ідея нововведення набуває матеріальної форми, теоретичний задум перетворюється на тестовий продукт. Відбувається дослідження інноваційного об'єкту, його техніко-економічному обґрунтуванню, вибору оптимального варіанту конструювання, проведення випробування виробу.
Навчання	Безперервний процес навчання на підприємстві, розвиток необхідних знань та компетенцій, активізація творчої, інтелектуальної діяльності.
Ділові комунікації	Відкрита інформаційна система, інформаційні потоки мало або неформалізовані, повідомлення відправляються часто не структуровані (відсутні стандарти листів, звітів, наказів тощо), перевага надається усним повідомленням ніж письмовим [7].
Об'єкти інтелектуальної власності (ОІВ) та їх комерціалізація	Власне створення ОІВ, прав власності на результати розумової діяльності працівників підприємства та оформлення довгострокових прав на їх використання. Комерційна реалізація ОІВ здійснюється через: використання у виробничому процесі та постановки їх на баланс власного підприємства, трансфер технологій: внесення у статутний фонд підприємства чи повне / часткове передання всіх прав (патенти, авторські права, торгові знаки і торгові марки, франшизи, ліцензії).
Ризик	Високий рівень ризику, що обумовлено новизною, невизначеністю, творчим та інтелектуальним характером науково-дослідної роботи, можливістю отримання як позитивного, так і негативного результату.

До основних чинників, що негативно впливають на розвиток інноваційно-активних підприємств та їх управління, слід віднести: низький рівень бюджетного фінансування науково-дослідних робіт, що передують інноваціям; відсутність механізмів надання пільг промисловим підприємствам, що впроваджують інновації; відсутність галузевої програми державної інноваційної політики, економічних механізмів, спрямованих на забезпечення переходу на інноваційну модель розвитку; відсутність галузевого інноваційного фонду для фінансування науково-дослідних робіт [8, 9].

З метою активізації інноваційної діяльності для інноваційно-активних підприємств є доцільним використання таких напрямів: збільшення джерел фінансових ресурсів інноваційної діяльності за рахунок підвищення ефективності комунікацій між виробниками, ринком науково-технічної продукції; підвищення уваги до такої складової інноваційної діяльності, як реалізація та просування інновацій; активне стимулювання підвищення ефективності маркетингових відділів та впровадження інноваційного маркетингу; стимулювання працівників щодо позитивного сприйняття різних форм та видів інновацій; активна взаємодія із навчальними закладами, особливо на етапах науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт [10].

В якості показника, що відображає рівень формування зовнішніх і внутрішніх умов активізації інноваційної діяльності і напрям структурних змін в умовах економічної модернізації, пропонується використовувати величину інноваційної конкурентоспроможності, яку в загальному сенсі можна трактувати, як здатність набувати конкурентних переваг за рахунок ведення інноваційної діяльності. Тобто інноваційна конкурентоспроможність характеризує те, наскільки даний суб'єкт використовує наявний інноваційний потенціал, а також наскільки розвинена інноваційна система, в якій він функціонує, оскільки наявність або відсутність елементів інноваційної інфраструктури безпосередньо впливає на можливість ведення інноваційної діяльності і на ефективність інноваційного процесу.

Проте, окрім внутрішніх джерел важливу роль в інноваційній конкурентоспроможності відіграє зовнішня ситуація. Серед зовнішніх умов інноваційного середовища найбільша увага приділяється формуванню адекватної вимогам розвитку підприємства і регіону інфраструктури інноваційної діяльності, яка передбачає наявність наступних елементів: системи вирішення питань щодо захисту

інтелектуальної власності в країні і за кордоном; патентного пошуку і патентування за кордоном; ефективної системи експертизи проектів; системи сертифікації продукції; інформаційного забезпечення інноваційних розробок; участі у виставках; маркетингу інновацій; пошуку інвестора; випуску дослідної партії; пошуку можливостей постачання продукції на виробництво; організації виробництва; реалізації продукції; патентування в країні [11]. Загальне розуміння інноваційної конкурентоспроможності зводиться до того, щоб створити конкурентні переваги в порівнянні з аналогічними господарюючими суб'єктами за рахунок впровадження інновацій. Проте, ієрархічний рівень, на якому знаходиться суб'єкт, вносить певні корективи до трактування інноваційної конкурентоспроможності.

Національна інноваційна конкурентоспроможність – сукупність інноваційних чинників, що дозволяють надавати кращі умови життя, стосуються охорони здоров'я, освіти і інших соціальних сфер, забезпечувати науково-технічний прогрес, зберігати національну економічну безпеку і забезпечувати суверенітет. Загальною у виділених визначеннях є націленість на виявлення переваг, отриманих в ході ведення інноваційної діяльності. Проте, ієрархічний рівень визначає загальні можливості ведення діяльності, динаміки розвитку господарюючого суб'єкта, активізації інноваційного процесу. Наприклад, на рівні підприємства можна займатися окремими розробками, успішно їх фінансувати і впроваджувати, але саме на рівні регіону визначаються умови, що дозволяють стимулювати впровадження інновацій, взаємодію секторів науки і бізнесу в сфері спільних досліджень і розробок.

На мезорівні виділяються два господарюючі суб'єкти – це галузь і регіон, що мають загальні межі в частини свого розміру і особливості, що стосуються напрямів діяльності. На регіональному рівні приділяється особлива увага добробуту населення території і економічній безпеці. Галузева інноваційна конкурентоспроможність – здатність продукції галузі займати сильні конкурентні позиції на світових ринках в порівнянні із зарубіжними аналогами за рахунок впровадження новітніх розробок і максимального використання наявного інноваційного потенціалу. Регіональна інноваційна конкурентоспроможність – сукупні можливості по досягненню сильних конкурентних позицій на основі інноваційного розвитку, націлених на підвищення якості життя населення і забезпечення стійкого економічного розвитку.

Для мікрорівня, рівня підприємства, головним є здобуття максимального прибутку за рахунок підвищення якості продукції, зниження витрат, збільшення частки ринку, тому інноваційну конкурентоспроможність підприємства можна охарактеризувати як формування та реалізацію конкурентних переваг за рахунок активної інноваційної діяльності в сферах якості продукції, собівартості, частки ринку. Інакше, інноваційна конкурентоспроможність підприємства – це здатність господарюючого суб'єкта успішно функціонувати і розвиватися на певному обраному сегменті за рахунок впроваджуваних інновацій. Для мінірівня інноваційна конкурентоспроможність товару – це сукупність придбаних в рамках інноваційного процесу характеристик продукції, що дозволяють перевершувати товари-конкуренти за якістю і ціні, а також по здатності задовольняти наявні новини потреби споживачів, що сформувалися в результаті.

Створення необхідної інфраструктури підтримки інноваційної діяльності входить у функціональні обов'язки влади. Від цього безпосередньо залежить підтримка учених і розробників, забезпечення їх необхідними матеріальними і нематеріальними засобами новацій на ранніх стадіях життєвого циклу. Таким чином, кожен господарюючий суб'єкт відіграє свою важливу роль в інноваційному процесі і кожен вносить вклад в розвиток інноваційної діяльності, а також окремого підприємства, галузі, регіону і країни в цілому. Для оцінки інноваційної конкурентоспроможності розроблена методика, що дозволяє кількісно і якісно оцінити рівень інноваційного розвитку, розробити рекомендації за напрямками структурних змін з метою підвищення ефективності та активізації інноваційної діяльності (табл. 2).

Таблиця 2

Показники оцінки інноваційної конкурентоспроможності різних ієрархічних рівнів

Показники	Макрорівень (країна, група країн)	Мезорівень (галузь, регіон)	Мікрорівень (підприємство)
1	2	3	4
частка працівників з вищою освітою	До загалом економічно активного населення в економіці;	в загальному числі зайнятих в галузі (регіоні);	в загальній чисельності тих, що працюють на підприємстві;
число співробітників наукових і дослідницьких установ або частка підприємств, які	з розрахунку на 1000 зайнятих в економіці;	в загальному числі підприємств, що діють в даній галузі (регіоні);	співвідношення витрат на навчання і підготовку персоналу, пов'язаних з інноваціями, і загального

Показники	Макрорівень (країна, група країн)	Мезорівень (галузь, регіон)	Мікрорівень (підприємство)
1	2	3	4
використовують навчання і підготовку персоналу, пов'язаних з інноваціями			обороту підприємства;
співвідношення внутрішніх витрат на дослідження і розробки	До ВВП;	до доданої вартості, створеної в галузі (регіоні);	до загального обороту підприємства;
співвідношення витрат на науку (НДДКР) або питома вага підприємств, що одержують державні субсидії на інноваційний розвиток	до ВВП;	в загальному числі підприємств, що функціонують в галузі (регіоні);	співвідношення субсидій з різних джерел (регіонального, місцевого, благодійних фондів) на інноваційну діяльність до загальних витрат на інновації;
частка експорту високотехнологічної продукції або питома вага підприємств, що використовують інновації	в загальному обсязі експорту;	в загальній кількості підприємств в галузі (регіоні);	частка впроваджених інновацій на підприємстві в загальному числі інновацій, впроваджених в галузі;
частка малих і середніх підприємств, що впроваджують інновації самостійно або що співробітничують з іншими з питань науково-технічного розвитку,	в загальному числі підприємств економіки;	в загальній кількості малих і середніх підприємств, що функціонують в галузі (регіоні);	питома вага контрактів співпраці з підприємствами середньої і малої форм з питань науково-технічного розвитку, що доводяться на дане підприємств, до загальної кількості контрактів
співвідношення витрат на інновації	до загального обороту економіки;	до загального обороту в галузі (регіоні);	до загального обороту підприємства;
частка продажів продуктів, які є новими для ринку, частка продукції, що піддалася значним технологічним змінам або знов упроваджена	від загального обороту продукції в економіці;	в загальному об'ємі продажів в галузі (регіоні);	в загальному обороті продукції підприємства;
частка продажу нових для підприємства, але не для ринку продуктів або частка продукції, що була удосконалена	від загального обороту продукції в економіці;	в загальному об'ємі продажів в галузі (регіоні);	в загальному обороті продукції підприємства;
частка підприємств, які патентують свої винаходи;	в економіці	в галузі (регіоні) від загального числа підприємств, що функціонують в галузі (регіоні);	питома вага патентів, що приходяться на дане підприємство, в загальному числі патентів, зареєстрованих в галузі;
частка підприємств, які використовують нові торгові марки або частка використаних нових торгових марок	в загальній кількості підприємств в економіці;	в загальному числі підприємств в галузі (регіоні);	що доводяться на підприємство, в загальному числі використаних нових торгових марок в галузі;

Показники	Макрорівень (країна, група країн)	Мезорівень (галузь, регіон)	Мікрорівень (підприємство)
1	2	3	4
частка підприємств, які використовують реєстрацію частин проекту або кількості реєстрацій частин проекту	в загальній кількості підприємств в економіці.	в загальному числі підприємств, що функціонують в галузі (регіоні).	що доводяться на дане підприємство, в загальному числі реєстрацій в галузі.

Аналіз чинників для знаходження інтегрального показника дає можливість отримати відомості, що відображають рівень розвитку сфер життєдіяльності суспільства, які безпосередньо впливають на активізацію інноваційного процесу порівняно з аналогічними господарюючими суб'єктами. Це дає можливість виявити сильні і слабкі сторони в розвитку інноваційної діяльності країни, регіону, галузі або підприємства.

Висновки та пропозиції. В процесі подолання наслідків економічної кризи основною умовою довгострокового виживання і досягнення цілей підприємства, сталого і конкурентоспроможного розвитку є використання стратегічних підходів до управління підприємством. Успішне функціонування і ефективна реалізація стратегічних напрямків розвитку підприємств в сучасних економічних умовах значною мірою залежать від їх потенційних можливостей. Діяльність в сфері нововведень вимагає вкладення значних власних або залучених грошових коштів у науково-дослідні роботи і реалізацію інновацій, що не гарантує отримання позитивного ефекту. Все це спричиняє технічні, фінансові, маркетингові й інші ризики. Для того, щоб їх мінімізувати необхідно ретельно вивчити інформацію щодо обраного інноваційного проекту, проаналізувати стан ринку, купівельну спроможність потенційних споживачів, чітко спланувати та розрахувати прогнозовані витрати, визначити прибутковість чи збитковість від впровадження інновацій.

Таким чином, інноваційна конкурентоспроможність детермінована сукупністю зовнішніх і внутрішніх чинників, в числі яких первинними є моделі організації інноваційної діяльності, вибір яких залежить від ряду чинників, зокрема від рівня розвитку і використання складових інноваційного потенціалу (рівня освіти працівників підприємства, стану науки і досліджень на підприємстві, стимулювання інноваційної діяльності, наявності капіталу і можливості його отримання для досліджень і розробок і інших умов, необхідних для успішного здійснення інноваційної діяльності).

Оцінювання інноваційної конкурентоспроможності характеризує рівень інноваційного розвитку досліджуваного господарюючого суб'єкта, дозволяє запропонувати заходи щодо розвитку інноваційної сфери в рамках економічної модернізації і інноваційного розвитку, направлених на економічний розвиток території і підвищення добробуту населення.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1 / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. — К.: Видавничий центр «Академія», 2000. — 864 с.
2. Денисюк В. Інноваційна активність національної економіки: вдосконалення методології, показники промислових підприємств, державна підтримка / В. Денисюк // Економіст. — 2005. — № 8. — 75 с.
3. Баранчев В. П. Измерение инновационной активности компании как её конкурентной силы / В. П. Баранчев // Менеджмент сегодня. — 2005. - № 4. — 120 с.
4. Винокуров В.И. Основные термины и определения в сфере инноваций / В.И. Винокуров // Инновации. — 2005. - № 4. — 21 с.
5. Лазаренко Ю.О. Інноваційна активність підприємства як економічна категорія [Електронний ресурс] / Ю.О. Лазаренко // Стратегія економічного розвитку України. — 2010. — № 26—27. — С. 46. — Режим доступу: <http://ir.kneu.kiev.ua:8080/bitstream/2010/1042/1/Lazarenko.pdf>
6. Логвиненко Є.І. Визначення характеристик для опису діяльності інноваційно-активних підприємств [Електронний ресурс] / Є.І. Логвиненко, О.М. Кузьменко, М.В. Плетньов // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. — 2011. — № 11(153). — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VSU/2011_11_1/Logvinenko.pdf
7. Агарков С.А. Инновационный менеджмент и государственная инновационная политика / С.А. Агарков, Е.С. Кузнецова. — М.: Академия Естествознания, 2011. — 143 с.
8. Спіфанова І.Ю. Перспективи підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю вітчизняних підприємств [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://visnyk.vntu.edu.ua/article/viewFile/2742/4251>

9. Андрюшко А. К. Управління діяльністю інноваційно-активних підприємств [Електронний ресурс] / А. К. Андрюшко // Ефективна економіка. – 2013. – №6. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2713>

10. Турило А.М. Інновації: сутність і теоретичні характеристики / А.М. Турило, О.А. Зінченко // Актуальні проблеми економіки. – 2005 – № 5. – С. 76–79.

11. Мингалева Ж.А. Формирование инновационной конкурентоспособности хозяйствующих субъектов // Мингалева Ж.А., Гайфутдинова О.С. - Екатеринбург: Институт экономики УрО РАН, 2007. – 317 с.